

føje to Bemærkninger: Den ene slutter sig til, hvad den ærede Ordfører sidst nævnte; der kunde gjøres Indbendinger mod, at de ældste Herredsfogders og Borgermesteres Løn skulde ikke blot naae de yngste Høiesteretsassessorers Gage, men endog noget derover, men det er i sig selv ganske rigtigt. Man maa vel huske paa, at Herredsfogedposterne samt Byfoged- og Borgermesterembederne ere den store Stamme af egentlige juridiske Embedsmænd her i Landet, at de tillige staae forbundne med Administrationen, saa at denne Klasse udvikler sig paa en saadan Maade, at de Mænd, der beklæde saadanne Stillinger, i Almindelighed maae søge deres Løn i samme Klasse i de høieste Embeder af den Art. Jeg troer, at Erfaringen har viist, at det er overordentlig sjældent, at en Herredsfoged gaar ind i de collegiale Retter. Der kræves af ham en Dydighed, som i den collegiale Ret ikke behøves. Dommeren i den collegiale Ret behøver mere en theoretisk Indsigt end en praktisk Dydighed til at særbes mellem Mennesker, eller en stærk og fast Charakter, Egenstaber, som derimod behøves for at beklæde et Herredsfoged- og Borgermesterembede; men idet en saadan praktisk Dydighed erhverves, saa bliver Herredsfogeden eller Borgermesteren efterhaanden usikket til at sidde rolig Dag ud og Dag ind paa Dommerstedet, og han kommer maaskee lidt efter lidt ud af den strengt og udelukkende juridiske Skole, der kræves i de høiere Retter. Det er derfor, saavidt jeg veed, uden Exempel — i ethvert Fald ere Exemplerne overordentlige faa — at nogen Herredsfoged er gaaet ind i de høiere Retter, og altsaa er der for Herredsfogderne og Borgermesterne ikke noget Avancement i den reent dømmende Retning. Hvad nu paa den anden Side den administrative Retning angaaer, da er der jo, som bekendt, een Stilling, de kunne eftertrægte, nemlig Amtmands-Stillingen. Men naar man vil see efter, saa vil man finde, at det er hyerest sjældent, at en Herredsfoged bliver Amtmand, og det fordi man her, og med Rette, lægger stor Vægt paa en overveiende Uddannelse i administrativ Retning og hvoraf i Reglen hverken Herredsfogeden eller Dommeren ere i Besiddelse. Naar man altsaa seer paa, hvorledes Sagen i Virkeligheden stiller sig, saa vil man finde, at

hele denne Klasse af Embedsmænd for Størstedelen aflutter sin Virksomhed i disse Stillinger, og det er jo ogsaa i sig selv det Udfølgste, at man i disse sammensatte Embeder faaer Folk, der ganske opoffre sig for at erhverve Dydighed og uddanne sig i den Retning. Den anden Bemærkning, jeg har at gjøre, refererer sig til, hvad den ærede Rigsdagsmand her ligeoverfor (Nørgaard) anførte om Pension, idet han nemlig sagde, at der til disse Gager maatte føies meget Mere, og at det var Pensionen. Ja, hvis Gagerne i og for sig vare beregnede saaledes, at man med Sandhed kunde udtale, at Embedsmændene skulde lægge op og kunde lægge op; saa kunde man betegne som en Tilføielse Pensionsudsigten som Noget, der væsentlig maatte beregnes med til Gagen, saa kunde man sige, at der laa noget Mere i Gagerne end den Pengestørrelse, de vare normerede til; men naar man gaaer ud fra, at Gagerne ikke ere Mere, end der behøves til anstændigt og sorgfrit at kunne leve deraf under selve Virksomheden, saa at, hvis en Embedsmænd er Familiefader, han da ikke kan lægge Noget op, saa kan man i Pensionsretten ikke see en Tilføielse til Gagen, da er den kun et Supplement, uden hvilket vedkommende Embedsmand ikke havde kunnet gaae ind paa disse Gager, og uden hvilket man ikke havde kunnet vente at faae dygtige Folk til at gaae ind paa dem; thi en dygtig Mand maa kunne forlange, at han kan leve nogenlunde ordentligt, medens han er Embedsmand. Han maa ogsaa kunne forlange at kunne leve, naar Sygdom eller Alder nøde ham til at trække sig tilbage, og han maa fremdeles forlange, at de, som han efterlader sig, navnlig hans Enke, ikke skulle være i absolut Nød. Det er altsaa den Betragtningmaade, der maa gjøres gjældende, naar man taler om disse Gager som passende til det Liv, man vel maa indrømme disse Embedsmænd Ret til at kunne føre, og efter denne maa det vistnok i det Hele antages, at det kun er hyerest sjældent — det skulde da være i den øverste Klasse — at der bliver lidt tilovers, og naar dette tages i Betænkning, saa seer man, at Pensionsretten vistnok er nødvendig for at skaffe Staten dygtige Embedsmænd, og at den da ingenlunde kan betragtes paa den Maade, som den ærede Taler syntes at antyde.